

**ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА**

Факультет *філології та журналістики*

Кафедра *лінгводидактики та іноземних мов*

ПРАКТИЧНА ГРАМАТИКА

СИЛАБУС

2021–2022 навчальний рік

Силабус це персоніфікована програма викладача для навчання студентів з кожного предмета, що оновлюється на початок кожного навчального року.

Силабус розробляється відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівця відповідного рівня та згідно навчального і робочого навчального планів, з врахуванням логічної моделі викладання дисципліни.

Силабус розглянутий на засіданні кафедри лінгводидактики та іноземних мов.

Протокол від «27» серпня 2021 року № 1

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(С. І. Шандрук)

(ініціали та прізвище)

Розробники: кандидат педагогічних наук, доцент Лисенко Л.О., кандидат педагогічних наук, доцент Смірнова Л.Л.

1. Електронна адреса: rusli1995@ukr.net

2. Опис навчальної дисципліни: Практикум усного і писемного мовлення

Спеціальність:	014.07 Середня освіта (Географія)
Освітньо-професійна програма:	Середня освіта (Географія та мова і література (англійська))
Рівень вищої освіти:	Перший (бакалаврський)
Форма навчання:	Денна
Курс:	3
Семестр:	5

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 6,5	Нормативна
Блоків (модулів) – 5	
Загальна кількість годин – 195	
Тижневих годин для денної форми навчання:	2 год.
Лекції	14 год.
Практичні, семінарські	20 год.
Лабораторні	0 год.
Самостійна робота	56 год.
Індивідуальне науково-дослідне завдання (есе, аналітичний звіт, тези тощо)	–
Вид підсумкового контролю:	5 семестр – екзамен;
Сторінка дисципліни на сайті університету	
Зв'язок з іншими дисциплінами	Практична фонетика англійської мови, Практикум усного та писемного мовлення тощо

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Практична граматики» є

- формування навичок правильної англійської вимови та навчання студентів, як використовувати надбанні знання та вміння у подальшій педагогічній діяльності
- узагальнення функціональних характеристик граматичних форм, розширення, поглиблення та систематизація знань в галузі практичної граматики,
- формування лінгвістичної компетенції студентів.

Завдання:

1. Ознайомити студентів з сучасним станом мовознавчої науки про фонетичну будову англійської мови, узагальнити та поглибити знання з фонетики, котрими студенти володіють в результаті вивчення нормативного курсу, розвинути здібність самостійно робити практичні висновки при спостереженні над теоретичним матеріалом.
2. Навчити студентів застосовувати теоретичні знання при розв'язанні професійних завдань у викладанні англійської мови. Це стосується, перш за все, таких питань, як вибір навчальної вимовної норми, коректного вибору вимовних фонемних та акцентних варіантів слів, користування сучасними орфоепічними джерелами тощо.
3. Розвинути у майбутніх фахівців з англійської мови навички критичного аналізу чинних підручників, посібників, різноманітних матеріалів для навчання англійської вимови.
4. Дати студентам практичні знання щодо граматичної будови англійської мови, необхідні в професійній діяльності викладача.
5. Розвинути в студентів навички граматично правильного мовлення в його усній та письмовій формі, необхідні для виявлення комунікативної компетенції в різних мовленнєвих ситуаціях; розвивати комунікативну міжкультурну компетенцію, навчити правильного стилістичного використання граматичних моделей; розширити рамки лінгвістичної та граматичної освіти, опанувати не тільки граматичні норми англійської мови, але й деякі відхилення від норм.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати граматичні категорії та явища англійської мови, синтаксичні особливості англійської мови (структура речення і типи речення), морфологічні категорії частин мови (іменника, артикля, прикметника, прислівника, займенника).

вміти:

1. З практичної граматики: застосовувати теоретичні знання курсу при перекладі та спілкуванні, обирати адекватні способи перекладу з англійської мови українською або з української мови англійською, розуміти специфіку англійської мови на відміну від української, узагальнювати інформацію з теоретичних та практичних джерел з практичної граматики англійської мови, використовувати знання з курсу для подальших науково-практичних досліджень.

Перелік компетентностей випускника

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі компетентності:

загальні	Фахові компетентності додаткової спеціальності (ФКДС)
ЗК4 – здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями, набувати соціальні навички (soft skills), спеціалізовані концептуальні знання в процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні	ФКДС1 - Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії англійської мови, теорії та історії світової літератури в практиці навчання у базовій загальноосвітній школі.

новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, усвідомлення можливості навчання впродовж життя.

ЗК10 – здатність спілкуватися державною мовою (як усно, так і письмово), використовувати знання іноземної мови в освітній діяльності.

ФКДС3 - Здатність дотримуватися сучасних мовних норм з англійської мови та державної мови, володіти англійською мовою на рівні, не нижчому С1, використовувати різні форми й види комунікації в освітній діяльності, обирати мовні засоби відповідно до стилю й типу тексту.

ФКДС4 - Здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній та письмовій формах державною мовою, англійською мовою, володіти методикою розвитку зв'язного мовлення учнів у процесі говоріння й підготовки творчих робіт.

ФКДС5 - Здатність інтерпретувати й зіставляти мовні та літературні явища, використовувати різні методи й методики аналізу текстів.

Очікувані програмні результати навчання:

ПРН15 – *володіє* основами професійної культури при підготовці та редагуванні текстів державною мовою зі спеціальності та предметної спеціалізації, а також *володіє* однією з іноземних мов на рівні, необхідному для роботи з навчально-методичною літературою зі спеціальності та предметної спеціалізації;

ПРНДС1 - *Знає* та *розуміє* сучасні філологічні й дидактичні засади навчання англійської мови та літератури, мовні норми, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності.

ПРНДС2 - *Володіє* комунікативною компетентністю з англійської мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), здатний удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті.

ПРНДС4 - *Володіє* основами професійної культури, *здатний* створювати, редагувати й перекладати тексти професійного змісту державною та англійською мовами, *порівнює* мовні та літературні факти, явища, оригінали творів англійської літератури й українські переклади, визначає їхні подібності й відмінності.

ПРНДС5 - Забезпечує діалог культур у процесі вивчення англійської мови літератури, створює умови для міжкультурної комунікації, використовує гуманістичний потенціал англійської мови та літератури для формування духовного світу юного покоління громадян України.

4. Зміст дисципліни. Календарно-тематичний план структура залікового кредиту курсу та тематичне планування

Тема	Кількість годин, відведених на:		
	Лекції	Практичні заняття	Самостійну роботу
Семестр 5			
Змістовний модуль 1.			
Тема 1. Indefinite Tenses. The Future Indefinite-in-the-Past.	4	4	8
Тема 2. Continuous Tenses.	2	2	10

Змістовний модуль 2.			
Тема 3. Perfect Tenses	2	4	8
Тема 4. Perfect Continuous Tenses	2	2	10
Змістовний модуль 3.			
Тема 5. Узгодження часів (Sequence of Tenses)	2	4	10
Тема 6. Пасивний стан дієслова (The Passive Voice)	2	4	10
Всього	14	20	56

5. Теми практичних занять

Змістовний модуль 1.	
Заняття 1.	EGP p.4-7. Ex 1-4, 6, 8,10-13, 15,16,18,20,21. Вєрба p. 6-15.
1. Indefinite Tenses. 2. The Present Indefinite Tense. The Future Indefinite Tense. The Future Indefinite-in-the-Past. Утворення та вживання.	
Заняття 2.	EGP p. 23-24. p.132-134. Ex 1-5, 7,9,11,12,14-20. Вєрба p. 15-21.
1. The Past Indefinite Tense. Утворення та вживання. 2. Правильні та неправильні дієслова.	
Заняття 3.	EGP p. 97. Ex. 1-3, 5, 7, 10, 11, 13, 15-20, 22. Вєрба p.30-31.
1. Continuous Tenses. The Present Continuous Tense. 2. The Future Continuous-in-the-Past.	
Змістовний модуль 2.	
Заняття 4.	EGP (part II) p.4. Ex. 1-3, 5, 6,8, 10, 12-24, 26, 27, 29. EGP (part II) p. 46. Ex. 1,2.
1. Perfect Tenses. 2. The Future Perfect-in-the-Past.	
Заняття 5.	EGP (part II) p. 48. Ex. 1-5, 8, 10 -12, 14- 17, 20, 21.
1. Perfect Continuous Tenses. Утворення та вживання.	
Заняття 6.	EGP (part II) p. 64. Ex. 1-5, 7,8, 11-14.
1. The Future Perfect Continuous-in-the-Past. Утворення та вживання.	
Змістовний модуль 3.	

Заняття 7. 1. Узгодження часів (Sequence of Tenses). Утворення та вживання.	EGP p.60-61. Ex 1-3, 6, 7, 9, 11, 14, 15, 17-21, 23-24. Верба p.25-28.
Заняття 8. 1. Непряма мова. (Reported Speech). Утворення та вживання.	EGP p. 80. Ex. 1-3, 5, 6, 8, 9, 11-14, 16, 19, 20, 22. Верба p. 28-30.
Заняття 9. 1 Пасивний стан (The Passive Voice). Утворення та вживання.	EGP (part II) p. 79. Ex. 1,2,4,6-16. EGP (part II) p. 88. Ex. 1, 3, 5, 7, 8, 10, 11.
Заняття 10. 1. Пасивний стан (The Passive Voice). Утворення та вживання.	EGP part II. p. 99. Ex. 4, 8, 12.

6. Самостійна робота

Змістовний модуль 1	
Заняття 1. 1. Indefinite Tenses. 2. The Present Indefinite Tense. The Future Indefinite Tense. The Future Indefinite-in-the-Past. Утворення та вживання.	EGP p. 6-22. Ex. 5, 7, 9, 14, 17, 19, 22, 23.
Заняття 2. 1. The Past Indefinite Tense. Утворення та вживання. 2. Правильні та неправильні дієслова.	EGP p. 23-37. Ex. 6, 8, 10, 13, 19, 21.
Заняття 3. 1. The Future Indefinite Tense.	EGP p. 37-53. Ex. 4, 7, 9, 11, 13, 19, 20, 22, 23, 26, 27.
Заняття 4. 1. The Future Indefinite-in-the-Past	EGP p. 54-57. Ex. 2 Revision Ex.3.
Змістовний модуль 2.	
Заняття 1. 2. 1 Continuous Tenses. The Present Continuous Tense	EGP p. 60-79. Ex. 4, 5, 8, 10, 12, 13, 16, 22, 25, 26, 27.
Заняття 2. The Past Continuous Tense.	EGP p. 80-97. Ex. 4, 7, 10, 15, 17, 18, 21, 23.
Заняття 3. 1 The Future Continuous Tense.	EGP p. 97-115. Ex. 4, 6, 8, 9, 12, 14, 21, 23.
Заняття 4. 1. The Future Indefinite-in-the-Past.	EGP p. 116-118. Ex. 5, 6, 8, 12, 14, 17 Revision Ex. 1-3. p. 122-132 Ex. 1-10.
Змістовний модуль 3.	

Заняття 1. 1. Perfect Tenses. The Present Perfect Tense.	EGP part II. p. 6. Ex.4, 7, 9, 11,25, 28, 30.
Заняття 2. 1. The Past Perfect Tense.	EGP part II. p. 22. Ex. 6, 7, 10, 16, 18, 21, 22.
Заняття 3. 1. The Future Perfect Tense.	EGP part II. p. 39. Ex. 5, 7, 9, 12.
Заняття 4. 1 The Future Perfect-in-the-Past.	EGP p. 119-125. Ex. 20, 23, 25, 26, 27 Revision Ex. 4-7.

7. Література для вивчення дисципліни:

Базова

1. Програма з англійської мови для університетів/інститутів (п'ятирічний курс навчання): Проект/ С.Ю. Ніколаєва, М.І. Соловей. Київ. – 2001 – 245 с.
2. О.М. Акмалдінова, С.П. Фатєєва. Практична граматики англійської мови: Навч.посібник: Вид.3-є. – К.: НАУ, Діал, 2004. – 104с.
3. Барановська Т.В. Граматика англійської мови. Збірник вправ: Навч. посібник. – Київ: ТОВ “ВП Логос”, 2002. – 368 с.
4. Верба Г.В., Верба Л.Г. Довідник з граматики англійської мови: Довідк. вид. 3-тє вид. – К.: Освіта, 1994. – 320 с.
5. О.М.Габелко, Л.О.Лисенко, В.А.Григоренко Граматика. Збірник вправ. – Кіровоград, 2009. – 149с.
6. Жилко Н.М., Панова Л.С. Вправи з граматики англійської мови: Навчальне вид. – 2-ге вид. – К.: Освіта, 1995. – 144 с.
7. Каушанская В.Л. Грамматика английского языка/Пособие: Ленинград, 1963. – 318 с.
8. Кобрин Н.А. Грамматика английского языка. Морфология/Пособие: М.: Просвещение, 1985. – 228с.
9. Парашук В.Ю., Савенко Т.В., Грицюк Л.Ф. Практикум з граматики англійської мови/Посібник: Вінниця „Нова книга”, 2003. – 290 с.
10. Савенко Т.В. Практична граматики англійської мови/ Навчальний посібник для студентів факультетів іноземних мов: Кіровоград, 2001. – 135 с.
11. Черноватий Л.М., Карабан В.І. Практична граматики англійської мови з вправами/Посібник для студентів вищих закладів освіти. Том I. – Вінниця: Нова книга, 2005. – 288 с.
12. Черноватий Л.М., Карабан В.І. Практична граматики англійської мови з вправами/Посібник для студентів вищих закладів освіти. Том II. – Вінниця: Нова книга, 2005. – 288 с.

Додаткова література

1. Gusak. Modern English Grammar in Practice. Київ: “Фірма “ІНКОС”, 2002. – 308 с.
2. Digby Beaumont, Colin Granger. The Heinemann ELT English Grammar: Учебное пособие. – К.: Методика, 2005. – 352 с.
3. Michael Swan. Practical English Usage. OUP, 1997.
4. Murphy Raymond. Essential Grammar in Use. Cambridge University Press. 1997.
5. Jenny Dooley, Virginia Evans. Grammarway 3. Express Publishing. 200. – 216 p.
6. Jenny Dooley, Virginia Evans. Grammarway 4. Express Publishing. 200. – 216 p.

Інформаційні ресурси

<http://www.eb.com/> - Енциклопедія «Britannica»

<http://www.bbc.co.uk/> – English with the BBC Service

<http://www.online-literature.com/>

<http://www.nytimes.com/>

<http://www.oup.co.uk/> – Oxford University Press

<http://www.oup.com/online/> – Oxford DNB, online references, etc.

8. Політика виставлення балів. Вимоги викладача:

Форми поточного оцінювання: усне та письмове опитування, диктант, оцінювання читання, говоріння, слухання, захист презентацій, оцінювання есе, оцінювання тесту з перекладу тощо.

Критеріями оцінки є:

усні відповіді:

- повнота розкриття питання;
- логіка викладання, культура мови;
- емоційність та переконаність;
- використання основної та додаткової літератури;
- аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки;

виконання письмових завдань:

- повнота розкриття питання;
- цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки;
- акуратність оформлення письмової роботи.
- Контроль досягнень діяльності студентів проводиться шляхом написання контрольних робіт за темами, що вивчаються.

Поточне тестування та самостійна робота I семестр			Загальна сума балів
T1	T2	T3	
20	20	20	60
Екзамен			40
Разом			100

Розподіл балів за темами 1-3 проводиться таким чином:

- Робота на занятті – 10 балів
- Виконання тестового завдання – 5 балів
- Самостійна робота – 5 балів
- Підсумкова оцінка за семестр (максимально – 60 балів) є сумою балів, набраних студентами протягом вивчення тем семестру (3 теми семестру). Всередині кожної теми робота студента оцінюється за 5-бальною системою за такими аспектами: читання, говоріння, письмо, слухання.
- Оцінювання навчальної діяльності студентів здійснюється через письмові поточні контрольні роботи та узагальнюючі/тематичні контрольні роботи.

Оцінювання усної презентації (висловлювання з теми).

Максимальна кількість балів за усну презентацію – 5. Оцінювання усної презентації (висловлювання з теми) відбувається згідно з параметрами, які використовувалися на заняттях з практики усного та писемного мовлення англійської мови протягом 4 року навчання.

• Оцінювання усної теми

Параметр оцінювання	Бали
---------------------	------

I	Організація мовлення	3,0
	Звертання до аудиторії	0,1
	Презентація плану теми	0,2
	Знання фактичної інформації, підтвержене прикладами, статистикою, цитатами	0,5
	Логічне викладення матеріалу, вміння пояснювати	0,5
	Зв'язність мовлення (уміння привернути увагу слухачів, використовувати маркери переходу від одного пункту до іншого, підсумувати сказане)	0,5
	Уміння зробити загальний висновок	0,2
	Взаємодія з аудиторією	0,3
	Уміння розподілити час між пунктами доповіді	0,2
	<i>Спосіб подачі матеріалу</i>	0,5
	Вільне говоріння з використанням частково заучених елементів За розказування напам'ять студент отримує 0,1 бали, за невідповідне мовлення – 0 балів	0,4
	Взаємодія з аудиторією (підтримання зорового контакту, правильна постава)	0,1
II	Використання мовних засобів	1,5
	Відсутність лексичних, граматичних та вимовних помилок	1,0
	Складність граматичних структур та лексичне наповнення	0,5
	Разом	5,0

(Складено на основі *Spoken Production Grading Sheet* by prof. Parashchuk V.Yu.)

- **Оцінювання есе.**

Максимальна кількість балів за есе – 5. Оцінювання есе відбувається згідно з параметрами, які використовувалися на заняттях з академічного писемного мовлення протягом 4 року навчання.

<i>№</i>	<i>Параметр оцінювання</i>	<i>Максимальні бали</i>
1	Оформлення титульної сторінки (розмір шрифту, поля, абзацні відступи)	0,4
2	Наявність плану есе	0,6
3	Перший параграф (наявність thesis statement)	0,4
4	Основна частина есе (наявність topic sentences)	0,6
5	Логічність та зв'язність тексту. Наявність маркерів переходів від параграфа до параграфа	0,4
6	Використання прикладів, статистики, цитат	0,6
7	Пунктуація	0,4
8	Використання мовних засобів (відсутність лексичних та граматичних помилок)	0,8
9	Повнота розкриття теми есе	0,4
10	Висновок	0,4
	Разом	5

(Складено на основі вимог до оцінювання есе, розробленого доц. Кібальніковою Т.В. для курсу *Академічного письма*)

- **Оцінювання тесту з перекладу / читання / слухання.**

- Максимальна кількість балів за тест з перекладу / читання / слухання – 5. Кількість балів за тест з перекладу / читання / слухання залежить від кількості допущених помилок стосовно загальної кількості одиниць матеріалу, який тестується. У тесті з перекладу лексична / граматична помилка зараховується як повна помилка, а орфографічна помилка зараховується як половина помилки.

-

- Бал **5** виставляється, якщо студент допустив таку кількість помилок, яка складає 0-1% стосовно загальної кількості одиниць контрольної роботи.
- Бал **4** виставляється, якщо студент допустив кількість помилок, яка складає 2-25% від загальної кількості одиниць контрольної роботи.
- Бал **3** виставляється у разі, якщо студент допустив кількість помилок, яка складає 26-50% від загальної кількості одиниць контрольної роботи.
- Бал **2** виставляється, якщо студент допустив кількість помилок, яка перевищує 50% від кількості одиниць, які вміщує контрольна робота.

Бал **1** виставляється, якщо студент допустив кількість помилок, яка перевищує 60% від кількості одиниць, які вміщує контрольна робота.